

VỤ ÁN NHÂN VĂN, GIAI PHẨM

Bùi Quang Đoài là một sinh viên nghèo, theo học trường Nguyễn Thượng Hiền ở Khu Ba, sau về trường Dự Bị Đại Học ở Thanh Hóa, rồi khi việt cộng tiếp thu Hà Nội anh học trường Văn Khoa Đại Học.

Anh lãnh đạo phong trào sinh viên chống Đảng, làm chủ bút tờ Đất Mới là cơ quan tranh đấu của sinh viên. Tờ Đất Mới chỉ ra được một số thì bị bóp chết. Sau vụ đó thì anh bị đuổi khỏi trường. Số phận hiện nay ra sao chúng tôi không rõ.

Bài **“Lịch sử Một Câu chuyện Tình”** của anh đăng trong tờ Đất Mới mà chúng tôi trích sau đây, tả không khí sinh hoạt của khu Học xá ở Hà Nội và kể lại một vụ cán bộ đảng dùng uy quyền chính trị chiếm đoạt tình yêu của một nữ sinh tiểu tư sản người Hà Nội. Câu chuyện có thực, và đã làm sôi nổi dư luận trong giới sinh viên Đại học lúc đó.

LỊCH SỬ MỘT CÂU CHUYỆN TÌNH

Bùi Quang Đoài

“Em hãy đếm những vì sao trên trời được bao nhiêu thì anh yêu em còn nhiều hơn thế nữa. . .”

Nếu có thể và chỉ có thể thôi.

Đường đêm có trăng mà không sáng! Bóng mây đã che mờ hẳn trăng đêm. Ánh đèn trong những gian phòng khu học xá chiếu hắt ra như những vì sao thứ tự. Tân bước vội lên thêm. Một anh bạn sinh viên ngồi đó nhìn theo dáng anh mệt nhọc. Kém 15 phút nữa là đúng 10 giờ đêm. Bây giờ phải họp tổ hội tự kiểm thảo. Mà kiểm thảo cái gì, đêm nào cũng một luận điệu: “Tôi thấy trong ngày hôm nay...”

Qua phòng họp lớn, Tân lấy tay kéo xệch chiếc ghế dựa đi một quãng. Tiếng ồn làm mấy người bạn đang chú ý mũi học bài nhìn lên. Có cái nhìn của Bằng qua đôi kính trắng gọng nam vàng. Mắt Tân bắt gặp mắt Bằng trong thoáng chốc. Và Tân càng thấy bức mình thêm vì cứ bị đôi mắt kính vô lý kia ám ảnh mãi. Một thằng người hay một. . . thế thôi! Cần gì nói hết ý nghĩ của mình trong khoảng chốc. Tân lấy đàn “violin” ra kéo chơi một bài cho lòng khuây khỏa. Âm thanh của bản đàn “Thais” réo rắt và dồn dập làm rối bời thêm tâm trí anh.

- Ê, Tân đi họp tổ đi chứ “ôm” đàn mãi à! Tân cười nhẹ và ngoan ngoãn như em bé bỏ cây đàn vào hộp. Hộp! Có gì?

- Phê bình và kiểm thảo, kiểm thảo và phê bình.

Mười phút trôi qua và tối mai đúng 10 giờ kém 15 lại cứ như thế. Tân lên giây đồng hồ cho tiếng máy chạy đều để sống đến 10 giờ đêm mai. Không biết con người có như vậy không, nhưng cứ kéo dài như vậy thì quả thật là mệt mỏi quá rồi! Bao giờ sẽ được lau đầu?

Một hồi kể vang lên. Mười giờ đúng. Ánh điện đồng loạt ở các gian phòng khu học xá tắt phụt. Có vài cái trẻ nãi cố sống thêm vài phút. Mười giờ và đi ngủ. Nội quy của khu học xá là như vậy và không một ai có thể thức lâu, trừ “trường hợp” đặc biệt nào đó. Tân mân mê hộp đàn violon trong đêm tối. Anh muốn kéo thêm một bản đàn và thực tình anh cũng chưa buồn ngủ. Nhưng đêm tối của toàn gian phòng bắt anh phải tôn trọng một

giấc ngủ chung của tập thể. Tiếng đàn vẫn như còn văng lên kéo anh về một kỷ niệm. Anh nghĩ đến một người con gái ở năm thứ nhất ban Sử:

Trang sách mở rồi

Một tờ thư nhỏ nhỏ

Thương anh muốn vạn thuở

Gửi chùm hoa Lý phần anh. . .

Tự nhiên anh nhớ lại mấy câu thơ đó của người bạn và mong cho nỗi lòng mình có một sự cảm thông. Câu chuyện gặp gỡ anh không thể quên được. . .

Đôi mắt của An và thân hình của An. Mầu áo tím hoa cà trong nắng vàng của buổi chiều hè làm Tân có cái cảm tưởng An đang bước trên một đài mây. Gió thoảng bay về vờn qua nếp áo lụa mỏng. Một cái gì lôi cuốn cả tâm hồn Tân, anh triu mến nhìn người bạn gái sinh viên chưa quen thuộc đó. An đang vui cười trò chuyện với mấy người bạn gái khác, không chú ý đến một chàng trai si tình của năm thứ ba văn khoa. Ai lại yêu quá vội vàng như thế nhỉ? Nhưng nói sao được tuổi thanh niên và nói sao được cái rung động buổi đầu trước một người đẹp. Tân nhìn An trong nắng vàng của chiều hè, nhịp máu chảy vọt lên. Tự nhiên An cũng nhìn về hướng phía Tân. Và An nhìn như vậy luôn mấy lần. Đôi mắt Tân và đôi mắt An đã gặp nhau trong một cuộc hẹn hò không ước hẹn.

Yêu! Tân thấy cuộc đời như rộn hẳn lên và cái gì cũng là hoa là hoa, là ánh sáng là ánh sáng. Yêu đời đẹp quá đi thôi và đưa người thanh niên đến một lạc quan say đắm:

- “Em ơi! Em hãy đến đếm những vì sao trên trời được bao nhiêu thì anh yêu em còn nhiều hơn thế nữa. . .”

Chiều đó Tân đã gặp lại An. Lần này anh không dám nhìn thẳng vào mắt An nữa. Anh muốn nói một câu mở đầu nhưng lòng anh bối rối. Anh đang lúng túng tìm một ý nghĩ gì thật là văn hoa để mong diễn đạt được nỗi lòng thâm kín của mình một cách bóng bẩy thì Hạnh đến. Hạnh là một người bạn gái khá tốt và tế nhị trong vấn đề tình cảm. Hơn nữa Hạnh là người đã đứng tuổi, có con rồi. Tân đã có lần tâm sự với Hạnh về cảm tình của mình đối với An, nên bây giờ trong một sự tình cờ hai người đứng gần nhau trước hiên nhà, Hạnh đã biết được sự

bối rối của Tân. Hạnh nói như sức nhớ một điều gì.

- À, anh Tân đây rồi! chị An hỏi mượn cuốn “Số Đỏ” của Vũ Trọng Phụng nhưng anh lại mượn mất rồi. Thôi hai người điều đình với nhau vậy.

Tân hơi ngạc nhiên vì anh không định mượn cuốn “Số Đỏ” của Hạnh bao giờ. Nhưng thoáng cái anh hiểu ngay ý nghĩa câu nói, anh nhìn thẳng vào mắt An hỏi:

- Chị An bên Sử mà cũng thích đọc sách bên Văn cơ à? Thế mà tôi cứ tưởng. . .

- Tưởng gì nào?

Hạnh cười ngắt ngang câu nói làm Tân hơi lúng túng.

An cũng vậy, nàng đã bắt gặp rất nhiều lần Tân nhìn nàng, nên hôm nay nàng cũng không giữ được vẻ tự nhiên thường ngày. Nàng hỏi lại:

- Thế anh tưởng rằng bên Sử thì không thể và không dám hiểu một ý nghĩa của câu văn hay sao. Anh quên rằng các anh bên Văn rất cần Sử để có thể phân tích tình trạng xã hội qua tác phẩm văn học đó nhé!

Hạnh cười:

- Vâng rất cần Sử. . .

Câu chuyện đang vui thì Bằng đến, Bằng nhìn Tân rồi nhìn An qua đôi kính trắng gọng nam vàng nói như có ý pha trò nhưng quá nước ốc:

- Chứ cái chi chi đây mà tụ họp vui quá nhỉ.

Tân muốn bỏ đi ngay. Anh nói hắt hàm:

- À, một chuyện đời!

Bằng lại giữ rất đúng thái độ “Đào kép mới” của Nguyễn Công Hoan, cười lố bịch:

- Chà, chứ quan trọng vậy ư? Nhưng chuyện đời gì mà chỉ có ba người, tôi tham gia có được không?

An vô tình nói với Bằng:

- Sao lại chuyện đời? Em chỉ hỏi mượn chị Hạnh cuốn “Số Đỏ” đó thôi.

Tân nhún vai:

- Thì “Số đỏ” cũng là chuyện đời, chuyện đời của thằng Xuân biết lừa đời, sống trong một hình thức giả tạo để mà lên đến ghế gọi là “anh hùng”. Tân nói xong, cười tinh nghịch nhìn vào đôi mắt kính của Bằng. Anh thấy Bằng đã đến, tất nhiên nước có thể đục. Mà anh cuộc đời trước mắt anh đang cần những cái gì trong mát, tươi thắm hơn, nên anh trở về phòng.

Lát sau Tân đưa cuốn “Số Đỏ” cho An. Hai người cùng nói chuyện với nhau nhiều hơn trong cuộc đời sinh viên, giữa người ở vùng tự do kháng chiến trở về thủ đô và người ở thủ đô cũ. Tân kể lại những ngày vất vả ở cầu Kè, Thanh Hóa, đêm ngồi nghe giáo sư giảng bài bên ngọn đèn dầu lù mờ và cả cuộc đời gò bó, khuôn khổ. Ngoài thì bầu trời bay của giặc thường đi khủng bố, trong thì là cả một sự sống hạn chế. . . anh không muốn nói hết những tình cảm và tư tưởng của mình trong những ngày đã qua. Anh muốn tìm hiểu nhiều hơn ở người bạn gái Hà Nội có mái tóc quăn này. Anh đã hỏi An là sao An đã vào Sư phạm mà chịu ở ký túc xá. Qua những câu nói của An, anh hiểu tâm trạng của một người thanh niên học sinh Hà Nội hơn, những phút sống lao đao của họ trong bàn tay địch và cuộc đời như không có tương lai. Tất cả xung quanh đều là những bước đường có thể sa ngã, bàn tay của trụy lạc, của đen tối luôn tìm lối kéo mọi cuộc đời phải chăng người thanh niên của thủ đô Hà Nội cũ đã hướng về vùng tự do kháng chiến. An cũng đã sống trong cái tâm trạng đó nên lúc hòa bình được lập lại, nàng như thấy rõ cuộc đời mình đang bắt đầu đi vào con đường giải phóng mới rộng rãi và tươi sáng hơn. Trên ý nghĩ đó, An thấy mình chưa phục vụ cho nhân dân, cho đất nước được một cái gì rõ rệt, hơn nữa trong nhu cầu cần thiết của nhân dân, nàng quả quyết theo ngành Sư phạm. Mặc dầu Trâm, bạn nàng, hôm thi đỗ được vào trường Đại học Sư phạm văn khoa đã nói đùa: “Thế này thật là mới vững lập trường!” nhưng An không khe khắt với bạn. Nàng cho ý nghĩ ấy cũng có thể được chứ có sao đâu; lập trường của mình là dứt khoát đứng về phía nhân dân lao động và phục vụ cho nhân dân lao động cơ mà! Học Sư phạm ra đi dạy là ý nghĩa cụ thể nhất của một người thanh niên.

An đã nói với Tân l An mến những chị bạn ở vùng tự do kháng chiến mới về. An muốn gần họ và mong hiểu được nhiều hơn cuộc sống của con người kháng chiến mà nàng không là một con số trong đó. Tân nói đùa An:

- Nhưng sao người ở Hà Nội lúc mới giải phóng lại cứ hay gọi vùng tự do kháng chiến là “hậu phương”?

An không trả lời. Qua câu chuyện của Tân, nàng thấy Tân là một thanh niên rất thành thật. Nàng mến Tân hơn và có thể tin ở người bạn trai có một tâm hồn nghệ sĩ này, An nhớ lại những bản đàn mà Tân thường chơi vào lúc 10 giờ đêm trước giờ kiểm thảo. Tiếng đàn những lúc đó bao giờ cũng vội vàng hấp tấp. Tân kéo bản đàn này qua bản đàn khác như người đang cố tìm hướng lấp một phút sống vui trước giờ hấp hối (và không biết 10 giờ nội quy đi ngủ của khu học xá có phải cũng đúng là giờ hấp hối hay không?). Tiếng đàn buổi sáng bao giờ An cũng thấy thoải mái, thanh thoát hơn. Tiếng đàn lắng sâu vào tâm sự con người trong

buổi bình minh rực rỡ, đọng trên mí mắt của người ta như châu ngọc, ban cho tuổi thanh niên một hứa hẹn của ngày mai. An rất thích nghe tiếng đàn bình minh của Tân. Một sáng đầy nắng mới, Tân lại đi kéo bài Khúc Ca Ban chiều “Sérénata” làm An và các bạn khác, vẫn thích nghe đàn của Tân bật cười:

- Ông tướng quên cả ngày rồi!

Nếu chỉ thế thôi!

Tân đã ghi vào trang đầu của cuốn nhật ký:

- “Em ơi! Em hãy đếm những vì sao trên trời được bao nhiêu thì anh yêu em còn nhiều hơn thế nữa. . .”.

Tình yêu đã bắt đầu chớm nở giữa hai người. Tiếng đàn của Tân vui hơn, nhộn nhịp hơn. Anh không ăn bận bình thường như trước nữa. Anh chải hất mớ tóc lên theo làn sóng uốn và thỉnh thoảng anh lại thắt cả “cravate”. Mọi người đều thấy ở Tân có một sự thay đổi và ai cũng biết câu chuyện giữa Tân và An.

Bước đầu đang được tìm hiểu xây dựng thì một hôm người ta thấy Bằng đang bàn chuyện trong buồng riêng với hai nữ sinh viên, Chi và Phụng. Nét mặt của Bằng rất quan trọng và qua đôi kính trắng gọng nạm vàng của Bằng người ta lại càng có thể đoán cái quan trọng của câu chuyện hơn. Không ai hiểu chuyện gì đã hay đang xảy ra. Người ta (nghĩa là anh em sinh viên) đều biết Bằng là bí thư chi bộ Đảng của tổ chức sinh viên. Một lát Chi ở phòng riêng ra, còn Phụng ở lại với Bằng. Cửa đóng kín mít trong gian phòng có hai người, một trai và một gái. Người ta không có quyền tò mò vì đó là Bằng “đảng viên” đang “giải quyết” công việc. Đến chiều An vội từ trên gác hai xuống tìm đến phòng riêng nơi Bằng làm việc. Mặt nàng hơi tái. Bằng hỏi nàng:

- Chắc Chi và Phụng đã nói chuyện với chị rồi phải không? Chị có cảm tình với Tân? À, cái ấy chị có quyền tự do luyện ái. . .

An thấy thái độ của Bằng quá trắng trợn, toan “thắc mắc” nhưng nàng vội nhớ ngay đến địa vị và chức vụ của Bằng. Nàng lo sợ ngồi yên lặng cúi đầu xuống, tay cuộn tròn mẫu giấy nhỏ. Tự nhiên nàng thấy mình như đang phạm vào một tội gì đó trong “nội quy” tình yêu ở khu học xá. Nàng đang phân vân thì Bằng lại nói:

- Chị đã tìm hiểu gì nhiều về anh Tân chưa? Cứ nói thật thì anh chị em người ta giúp ý kiến cho chứ ngại gì mà vụng trộm. Ở đây chúng ta có đủ mọi quyền, trong đó có quyền yêu cơ mà.

Rồi Bằng cười độ lượng tiếp:

- Cái khuyết điểm của chị là sao lại không hỏi ý kiến của tôi hay tập thể. Tất cả sinh viên của ta ở đây có một việc gì, dù là việc tâm tình kín đáo mấy, mà lại không hỏi qua ý kiến tôi. Nhưng may mà có mấy chị ấy báo cáo cho tôi rõ, nên tôi mới gọi chị đến đây để giúp đỡ thêm ý kiến về hạnh phúc lứa đôi. Chắc chị biết những tiêu chuẩn luyện ái quan chức gì?

Tôi không nhắc lại hết, chỉ nêu lại với chị một điểm của tiêu chuẩn luyện ái là vấn đề tư tưởng. Vâng, vấn đề tư tưởng là chính yếu; giá trị của con người ta qua vấn đề tư tưởng đó. Mà Tân thì chắc chị đã hiểu. Tân chưa phải là thanh niên Cứu quốc, riêng chị là người cảm tình của Đoàn.

Sự việc xảy ra quay cuồng trước mắt An. Chiều hôm đó nàng bỏ không ăn cơm, cáo ốm xin nghỉ học tối. Trước kia nàng là một người hồn nhiên, nhìn mộng đẹp của đời như bông hoa buổi sáng mở cánh đón ánh nắng bình minh. Nàng rất tin ở chế độ Dân Chủ Cộng Hòa và con đường tiến lên của nó. Nàng rất tin con người trong chế độ đó và chưa một lần hoài nghi. Người ta có thể hoài nghi với cuộc đời, với cả tình yêu. Nhưng riêng An nàng nghĩ người đời cũng có thể có những tình cảm như mình. Nay trang giấy trắng của tuổi lòng đang bắt đầu lật qua một mặt khác, nàng đã yêu Tân. Tình yêu của nàng đang vừa độ chớm nở. Nàng có thể tha thứ cho Tân những điều mà Tân đã làm lỗi trong tình cảm trước kia. Đó là một truyện rất có thể mà thôi tuy chưa thú thực nổi lòng của mình với Tân, nhưng nàng có thể tin Tân.

Đôi mắt Bằng qua một đôi kính trắng gọng nạm vàng như đã nhìn rất sâu vào tâm tư An. Nàng không thể quên được cái tiêu chuẩn (không biết có vô lý không) mà Bằng đã nêu ra: “vấn đề tư tưởng”. Mà tư tưởng tức là lập trường chính trị rồi. Thế nhưng anh Tân đã chiến đấu ở bộ đội về, đã ở kháng chiến cơ mà! An lại càng thêm phân vân. Cuộc đời quả thật là vô cùng phức tạp. Tại sao Tân không phải là thanh niên Cứu quốc? Tại sao Tân đã chiến đấu cho cách mạng nhiều như vậy, 6, 7 năm ở bộ đội, mà lại không là một đảng viên Cộng sản? Tại sao? Nếu quả ý nghĩa câu nói của Bằng thì có thể Tân thiếu lập trường cách mạng, tư tưởng kém. Do đó suy rộng ra không biết có nên chụp mũ không: là tư cách đạo đức kém. Mà nếu là quần chúng thì đó là một sự dĩ nhiên. Ý nghĩ dồn dập trong tâm trí An. Nàng thấy ở trường học cũng có cơ quan đoàn thể của chính phủ, những người lãnh đạo đều là đảng viên Cộng sản cả. An rút ra một kết luận đơn giản. Đảng viên Cộng sản người nào cũng tốt hết vì họ có lập trường tư tưởng vững, còn quần chúng mặc dầu anh ở thành phần nào, năng lực công tác cao đến đâu nếu anh chưa là đảng viên Cộng sản thì ý thức lập trường của anh đều kém. Như vậy, nếu đưa vấn đề tự do luyện ái ra trong đó có tiêu chuẩn tư tưởng (sao lại tiêu chuẩn) qua ý của Bằng là con gái thì nên lấy chồng đảng viên cộng sản vì họ có lập trường tư tưởng. Thật là rủi ro cho ai lấy những người chồng quần chúng như Tân hay sao?

Nhưng hiện nay một số đảng viên Cộng sản đã phủ nhận vai trò của quần chúng, không tin ở quần chúng (cơ quan tổ chức nào họ cũng nắm toàn quyền lãnh đạo

và đảng bộ quyết định tuyệt đối), họ khinh thường quần chúng, vì vậy An đã nghi ngờ ngay cả khả năng của bản thân mình.

An càng thấy băn khoăn hơn trong ý nghĩ, mấy ngày luôn nàng tránh không muốn gặp Tân, nàng sợ hãi cái nhìn của Tân sợ cả tiếng đàn của Tân. Tiếng đàn trước kia quen thuộc, thân ái như lời tâm sự, bây giờ đối với nàng như tiếng kêu than não ruột.

Chính nó đã xé cả lòng nàng. Nàng thấy như tiếng đàn mất lập trường, thiếu căn bản tư tưởng, ừ, giá cũng bản đàn đó, nếu là một người đảng viên Cộng sản kéo thì phải vững lập trường biết bao. An cho mình nghĩ như vậy là máy móc, nhưng chính lòng nàng giờ đây qua buổi nói chuyện với Bằng, nhưng nàng không biết cái gì là đúng, cái gì là sai nữa. Nàng đang đứng trước một ngã ba đường mà chân lý đối với nàng còn quá mơ hồ. Người Bí thư chi bộ Cộng sản ở trường đã đưa nàng vào con đường sượng mù của một buổi sáng Luân Đôn.

Không yêu có được không? An để tay lên tìm mình nghe rõ tiếng đập dồn dập. Nàng yêu Tân, yêu nhưng chưa qua một lời hứa hẹn. Như thế cũng hay! Chi bằng ta gặp cuộc đời ta lại chờ đợi một cái rui may.

Mấy lần An đến gặp Bằng, nói rõ nỗi khó của lòng mình. Bằng đã thương hại nàng, lấy tư cách là một người anh, tư cách một người cán bộ lãnh đạo đi sát quần chúng, an ủi nàng, vuốt nhẹ tóc nàng, khuyên nàng không nên đau khổ. Thời gian sẽ trôi qua và kỷ niệm kia cũng sẽ dần dần phai nhạt. Nàng thấy Bằng luôn sẵn sàng đến nàng cũng như các người bạn gái khác của nàng. Trong toàn trường sư phạm văn khoa, không một người nào thắc mắc cái gì mà không phải qua tay Bằng giải quyết. Bằng đã giúp đỡ cho nhiều chị nhìn rõ đời tư của người bạn trai si tình nào đó và như vậy chị mới có thể dứt khoát cắt đứt dây tình cảm đang định giăng buộc hai người. May có Bằng nếu không thì biết bao nhiêu chị sẽ vô tình yêu lầm phải những chàng sinh viên quần chúng thiếu tiêu chuẩn tư tưởng trong vấn đề luyện ái quan.

Thật tình An đã cảm ơn Bằng, người cán bộ trung kiên đã giúp cho nàng một con đường thoát. Nàng thấy Bằng thật quả xứng đáng là một sinh viên gương mẫu của trường đại học, gương mẫu cả trong cách thức giải quyết tình cảm. Từ đó An nhìn Tân bằng con mắt khác, cố tránh xa Tân. Tuy nhiên, nhiều khi ngồi suy nghĩ một mình, An tự hỏi lòng mình đã dứt khoát hẳn với câu chuyện của đời mình hay chưa. Cái kỷ niệm trong mối tình đầu tiên chưa hợp đã tan kia, làm sao nàng có thể quên được.

Có vài mẫu chuyện tung ra trong dư luận sinh viên năm thứ ba làm An ngạc nhiên. An đã biết thời gian vừa qua Tân rất đau khổ. Tiếng đàn bình minh

thường lệ càng như tha thiết hơn, lo lắng hơn. An rất khó chịu về tiếng thì thầm cho rằng Tân hay diện:

- “Trong lúc An là người Hà Nội muốn trút bỏ cái áo Hà Nội để đi xuống thì Tân lại tìm khoác cái áo ấy vào”.

Tại sao người ta lại quá nghiêm khắc với ngay cả cách thức ăn mặc? Thế chiến đấu để làm gì, cứ sống thật với lòng mình có hơn không?

Một hôm An được Bằng gọi xuống có chuyện riêng.

Thoáng thấy bóng Tân ở phòng Bằng ra, nàng đã đoán được phần nào câu chuyện. Cái làm nàng ngạc nhiên nhất là Tân lại đi cầu cạnh Bằng mong giúp đỡ trong vấn đề tình cảm. Nàng chắc Tân không bao giờ có thể làm một việc cầu cạnh như thế. Nhưng biết đâu, trong đau khổ của con tim, người ta có thể đi thử một nước cờ. Nhưng nước cờ đó của Tân, chính Bằng là người đàn quân tính nước và An cũng chỉ là một quân cờ. Nước cờ của Tân qua tiêu chuẩn tư tưởng trong vấn đề luyện ái quan của Bằng đã thất bại. An từ chối Tân.

Và nếu cũng chỉ có thể thôi!

Câu chuyện chưa phải là bỏ dỡ. Ngày qua rất chóng. An không đọc lại những trang nhật ký đã ghi. An cũng không tìm

trở lại một kỷ niệm. Nàng sống hồn nhiên như một ngày. . .

Có lần đi sau Chi và Phụng, hai người đang bàn về tình yêu. An đã thoáng nghe . . . “Nữ sinh Hà Nội dễ chinh phục như chơi. . . Anh ấy quan niệm rằng người ta có thể yêu một lần bốn cô. . .”.

An lao đao cả tâm hồn. Anh ấy là ai? Chắc hẳn phải là một anh cán bộ nào đó gần gũi với mấy cô nữ sinh viên. Nhưng sao người ta lại có một quan niệm lạ đời như vậy? Họ khinh thường con gái Hà Nội quá đi; họ đã quan niệm nữ sinh Hà Nội như một người đàn bà dễ dãi trong tình yêu. Và một lần bốn cô. Rõ ràng đó là ý nghĩ của một tư tưởng bệnh hoạn, lưu manh.

An nghĩ đến Tân, so sánh giữa Tân với một số cán bộ sinh viên lãnh đạo. Tân sống với tình cảm của mình quá nhiều, nhưng Tân chưa bao giờ lừa dối ai. Phải sống thật với lòng, sống thật với con người chân chính. . . Trong đời còn bao nhiêu là rơm rác, bao nhiêu là sâu bọ, làm sao mà biết được cái chân chính của một con người. Bằng đã giải thích và xây dựng cho nàng rất nhiều trong cuộc sống chung đụng giữa sinh viên. Những cô bạn của nàng cũng đã có cái hân hạnh đó và tất cả coi Bằng như một người anh. Bằng có đủ mọi quyền, kể cả về quyền

6 quốc gia

kỳ lạ

trên thế giới

1. Kuwait - Quốc gia không có nước.

Đại bộ phận lãnh thổ Kuwait là sa mạc. Không có sông và cũng chẳng có hồ, nên 1,6 triệu dân quốc gia này luôn phải sống trong cảnh thiếu nước trầm trọng, đến rau cũng phải nhập khẩu từ nước ngoài.

2. Monaco - Quốc gia không có đất canh tác.

Monaco là một trong những quốc gia nhỏ nhất thế giới với tổng diện tích chưa đến 2km². Nước này hoàn toàn không có đất dành cho nông nghiệp, nên 100% lương thực phải nhập khẩu. Thu nhập của quốc gia này chủ yếu dựa vào du lịch.

3. St Marino - Quốc gia không có quân đội.

St Marino là một quốc gia trong lòng quốc gia, bốn phía bị bao bọc bởi nước Ý, có diện tích khoảng 1km² với 2 vạn dân. Quốc gia này từ trước tới nay chưa từng xây dựng quân đội, trật tự an ninh cả nước đều do lực lượng cảnh sát mong manh (hơn 40 người) đảm nhiệm. Đặc biệt hơn là St Marino không có cảnh sát PCCC cho nên mỗi khi gặp hỏa hoạn họ đều phải nhờ cảnh sát Ý, anh bạn láng giềng độc nhất trợ giúp.

4. Thụy Điển - Quốc gia không có quán rượu.

Thụy Điển là nước cấm rượu. Đến Thụy Điển người ta không thể tìm thấy bất cứ một quán rượu nào. Muốn uống rượu ở nhà hay mua rượu về uống, người dân phải xin được một loại giấy phép đặc biệt với vô vàn các chứng nhận của địa phương, nơi công tác và của bác sĩ. Không những vậy khi uống rượu nếu để say (lượng cồn trong máu hơn 1%) lập tức họ sẽ bị tống vào trại cai nghiện trong vòng 3 tháng.

5. Fiji - Quốc gia không có ai mắc bệnh ung thư.

Fiji là một quốc đảo gồm 800 đảo nhỏ có dân số hơn 60 vạn người. Ở quốc gia này chưa từng có ai mắc bệnh ung thư. Sau khi nghiên cứu các nhà khoa học phát hiện ra rằng người dân Fiji không bị mắc bệnh ung thư là do họ ăn nhiều quả hạnh nhân khô - một loại quả hàm lượng vitamin phong phú, có tác dụng chống ung thư.

6. Nauru - Quốc gia không có đất.

Cũng như Fiji, Nauru là một quốc đảo thuộc châu Đại Dương. Tuy nhiên các đảo của nước này lại hình thành trên nền nham thạch san hô. Sau một quá trình biến đổi hoá học lâu dài, nham thạch san hô tạo nên một lớp phân gốc muối Axít Photphoric dày tới 10 mét. Do đó muốn trồng trọt, Nauru phải nhập khẩu đất từ các quốc gia khác.

Ong Vú (lượm lặt siêu tầm)

về tình cảm. Nhưng với quyền hành đó, Bằng có xứng đáng với lòng tin của quần chúng không? Qua câu chuyện giữa Chi và Phụng, An bắt đầu đặt một câu hỏi. Nàng biết Phụng là người rất được Bằng chú ý và thường hay bàn bạc riêng với nhau. Có hôm Bằng và Phụng ở trong buồng riêng thì thâm đến quá nửa đêm, mà nội quy nhà trường thì 10 giờ đúng là đi ngủ. Đó là một trường hợp đặc biệt và không ai có thể tò mò về Bằng trong khi anh ta đang “giải quyết vấn đề” gì đó cần thiết cho một cô sinh viên. Bằng gần Phụng nhiều cũng đúng, vì Phụng đang thắc mắc nhiều về chồng con. Bằng vuốt tóc Phụng xoa dịu lên vai Phụng cũng là đúng vậy thôi. Phụng cần được an ủi và Bằng là người anh, đồng thời là cán bộ lãnh đạo. Có hôm chính mắt An đã thấy Bằng đùa nghịch với Phụng trước mấy người bạn gái khác. Bằng đã tha thiết muốn xin cái huy hiệu Tiệp Khắc trên ngực Phụng, Phụng không cho và như thế là có một cuộc giằng co “vui vẻ” cái huy hiệu trên ngực Phụng. An thấy khó chịu vì ngực của một người con gái, dù là bạn trai thân đến đâu cũng không nên đùa quá trớn như vậy. Nhưng Bằng là cán bộ lãnh đạo thì hành động ấy phải chăng Bằng có thẩm quyền? Cũng như Bằng đã thắc mắc trước mọi người là Duyên có mang. Lúc ấy Duyên đang yêu Thái. Thế là do từ thắc mắc của Bằng phát sinh ra một dư luận. Người ta nhìn Duyên bằng con mắt hay hay, chờ đợi một cái gì sẽ thay đổi ở con người. Thế nhưng mấy tháng qua và năm học hết, Duyên vẫn thấy là Duyên lành mạnh, không “to” như ý nghĩ thắc mắc của Đảng.

An càng nghĩ sâu nhiều về sự săn sóc của Bằng nàng càng thấy khó chịu. Bằng dễ dãi và quá thân mật với chị em. Thường ngày Bằng chỉ gần nữ mà xa nam. Hành động như trên đối với Phụng và Duyên, An không hoàn toàn đồng ý. Hơn nữa như câu chuyện giữa cô Chung và anh Bảo. Hai người yêu nhau đã hơn bốn năm gần cưới, bỗng dưng Chung tuyên bố cắt đứt với Bảo. Chung bảo Chung không yêu Bảo nhưng Chung lại mới yêu Duy là một người học cùng lớp, ngồi cùng bàn. Đây cũng không thể trình bày qua vấn đề tình cảm mà cũng chỉ là quần chúng. Chung muốn có một sinh mệnh chính trị làm bậc thang cho đời mình nên tìm yêu Duy, Bằng đã giải quyết cho hai người cắt đứt nhau, đồng thời có kiểm thảo Duy. Việc xảy ra, An cho là vô lý. Cách giải quyết của Bằng, dung thứ cho Duy phá tình yêu của bạn, thừa nhận sự phản bội tình cảm của Chung và quy kết khuyết điểm về Bảo, cho Bảo là không biết duy trì tình yêu. Bảo đã đau khổ, Chung thì tự đắc về sai lầm mù quáng của mình như một kẻ thắng thế, còn Duy thì lại tỏ thái độ đứng đưng. “Chuyện tôi với Duy sẽ dĩ xảy ra vì tôi sống gần một người đàn bà. Tôi lại chưa có vợ. . . À đàn bà!”. Đó là quan niệm

luyến ái của một cá nhân cán bộ lãnh đạo hay sao?.

Hình ảnh Bằng với đôi kính trắng gọng nạm vàng và hình ảnh Duy với một mắt to, mắt nhỏ luôn ám ảnh An. Đó là hai người trong những người lãnh đạo. Tại sao những sự việc xảy ra vô lý như vậy mà hai người lại quan niệm một cách quá giản dị, cái chân chính của con người là thế hay sao? Nàng nhớ lại câu nói của Tân đã trả lời Bằng về cuốn số đỏ:

- “Thì Số Đỏ cũng là một chuyện đời, chuyện đời của một thằng Xuân biết lựa đời sống trong một hình thức giả tạo mà lên ghế gọi là anh hùng”.

Thì đây ngoài cái giả tạo đó, còn có cái giả tạo lừa lọc phá hoại trắng trợn tình cảm của con người ta nữa. . .

An đau khổ từ trong tận cùng tâm hồn. Nàng nghĩ đến Tân. Tân không thể có những cái tình cảm bệnh hoạn như vậy. Tân không che giấu tình cảm của mình và qua tiếng đàn của Tân người ta cũng có thể thấu rõ tiếng nói của con tim Tân. Tiêu chuẩn tư tưởng hay tiêu chuẩn tình cảm trong tình yêu? Cuộc sống như bị đóng khung, uốn theo cái nhìn của một số người lãnh đạo. Họ, như hạng Bằng, không còn có trái tim biết xúc động nữa. Họ sống theo một hình thức giả tạo, một đạo đức lừa dối, trong đó họ có thể đề cao địa vị đảng viên của họ lên, đồng thời là đề cao cá nhân họ. Họ muốn quần chúng tôn sùng họ: họ là một ông thần nhỏ trong phạm vi hoạt động. Trong số những người đảng viên ít ỏi giữa quần chúng đông đảo, ai là người chân chính, ai là người đau xót cho da thịt mình có những phần đang rữa nát?

Không! An vẫn tin, lòng tin vô cùng mãnh liệt ở sự lãnh đạo của Đảng Lao động. Đảng đã đưa nàng đến ánh sáng, với cuộc sống ý nghĩa, với con người. Nhưng An không thể chịu được một số đi sai lệch, sống tìm dựa vào một quyền uy. Mọi sự giải quyết tình cảm, phá hoại sức sống tuổi trẻ và bao việc đen tối, mập mờ khác của Bằng làm An thêm khó chịu. Nếu quần chúng mà sai lầm như vậy thì không biết sẽ được kiểm thảo, được thành kiến, được quy kết tội lỗi đến một thời vực nào. . .

An bị đẩy vào trong ý nghĩ. Nàng chưa thể nhìn thấy chân lý của một vấn đề khi lực lượng xã hội đang càng ngày càng phát triển trong sức sống mới của dân tộc. Ngày qua, nàng mệt mỏi, choáng váng đầu óc như một người bị bệnh thần kinh. Nàng tự đấu tranh giữa lẽ phải và sai lầm. Nàng nghĩ hiện nay trong rất nhiều cơ quan hạng người như Bằng không phải là ít. Trong một giấc mơ nàng thấy một người chiến sĩ tay cầm ngọn cờ hồng, mình đầm máu, nét mặt vô cùng đau khổ, nhưng cương quyết đang đi bước nàng đi. Đằng sau là đêm tối và đằng trước là ánh sáng bình minh rực rỡ. Người chiến sĩ đó đã nhìn An âu yếm:

- Đằng kia là bình minh của ngày mai. Em tiến tới đi can đảm mà tiến tới!

Nàng cảm động gục vào tay người anh hùng đó của dân tộc và khóc nức lên. . . Trong thoáng chốc, nàng có ý nghĩ là không thể có một hạng người như Bằng tồn tại trong cuộc sống của con người. Phải tẩy rửa đi, thanh toán đi.

Tuổi trẻ và tình yêu không muốn và không thích có những bóng đen của lãnh đạo, quan liêu, bè phái, hẹp hòi bao trùm lên trên tình cảm của mình, làm cho người ta hiểu lầm nhau, chia rẽ nhau.

Tuổi trẻ và tình yêu không muốn và không thích có những hạng “Lý Thông”, có những hạng cây tầm gửi sống bám vào cuộc sống đầy hoa mộng của mình. An muốn sống thật với lòng mình, sống với nhịp đập của con tim, với chân lý của cuộc đời và trái tim của con người chân chính.

An mong được gặp Tân nói với Tân rằng: - “Em đã đếm những vì sao và em đã đếm mãi; đếm mãi qua tận cùng của vũ trụ nhưng có một lần em đã không tìm thấy anh!”.

An đi dài trên đường cỏ rộng, tìm nhớ lại kỷ niệm thoáng qua. Nhưng . . . An bỗng lùi bước lại. Một bóng đen lù lù đi tới choáng rộng cả không gian. Ai? An bàng hoàng như trong cơn mê loạn, không nhận rõ được bóng đen đó. Nàng chỉ thoáng thấy qua ánh đèn chiếu hắt ra vội vã, đôi mắt kính và gọng nạm vàng. Toàn thân nàng run lên lo lắng. Ý nghĩ trở về với Tân chỉ còn mong manh như tơ trời. Không! đừng động mạnh bàn tay, hãy giữ lại cho sợi tơ kia bền chắc hãy quấn nó, trộn nó với dòng máu của con tim.

An lao đảo đi trong đêm tối. Nàng không dám giữ lại hình ảnh Tân vì bóng đen tai hại kia vẫn sừng sững. Nàng cố tìm cách xua đuổi nó đi. . .

An gục xuống một bên đường cỏ rộng, vẫn cái bóng đen với đôi kính trắng gọng nạm vàng choáng rộng cả không gian, choáng rộng cả tâm hồn nàng.

Mây đen vẫn che mờ cả trăng đêm; và đường có trăng mà không sáng. . .

Một cơn gió thổi về, xua tan những đám mây mờ ám. Ánh sáng xanh mát của trăng đêm lan dần trên cảnh vật mênh mông. Ánh sáng đó tỏa nhẹ trên da thịt An, thấm tận tâm hồn An, như đưa lại cho nàng sức sống. An vùng đứng lên hít mạnh khí trời ấm áp. Nàng nhìn theo ánh sáng của con đường nàng đi tới. Cuộc sống phải chăng vừa qua một cơn ác mộng, câu chuyện xảy ra đã là quá khứ?

An hát một bài ca của tuổi trẻ, tiếng hát hòa theo nhịp đập của con tim. Có tiếng cười nghịch phá của mấy cô bạn đang đùa tới:

- À ! An đây rồi! thế mà tìm mãi.

Mấy người xúm lại quanh An, riu rít trong từng câu nói. . .

Cuộc đời. . . nếu không có những bóng đen!

Bùi Quang Doài
10- 1956